

ГОЛОВА ЛЕГІОНУ ЗА НЕ- ГАЙНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ

Індіанополіс, 23 липня. — Красний командант Американського Легіону Джордж Н. Крейг, зажадав, негайного введення закону про універсальний військовий вишкіл. Це домагання висловив він на конференції командантів поодиноких департаментів Легіону, скликаних для переведення мобілізації Легіону для служби під час національної необхідності. „Письмо містичної руки на

КІЛЬКІСТЬ ВОЙКІВ АРМІЇ ДІЙДЕ ДО 2,000,000

Вашингтон. — Упродовж найближчих місяців зростає армія до двох мільйонів військ, як це заявляють конгресові комісії збройних сил. Теперішня сила становить 1,458,000 військ. Щоб збільшити збройну силу, всі три її ділянки покладають резервистів. Щоб забезпечити зростання чисельності сенат ухвалив одноголосно затримати теперішніх військ у військовій службі ще на один рік. Палата репрезентантів перевела таку ухвалу 25 липня.

Секретаріат кравчої оборони заборонив виявляти подробиці про покликання військових частин до збройних сил і про інші мобілізаційні заходи. Вісті про економічну мобілізацію будуть обмежені до мінімуму.

ЮНІА ПІКЕТУЄ КРАМНИЦІ ПРОТИ НАКОПИЧУВАННЯ ЗАКУПІВ

Філадельфія. — Юнія Транспортних Робітників заявила, що якщо не буде відкликано переліку працівників — цім разом не за перемогу в страйку, а за охорону перед панікою серед публіки, яка кинулася до масового закупа товарів, щоб забезпечити себе перед нестачею харчів. Уряд видав охорону перед такою поведінкою населення, заявляючи, що харчів в Америці повно, одначе це не помагає. Предсідник від 234 юнії каже, що він шле на пікету в відповідних написаних 3,000 членів, вибраних зпоміж 10,500, які є ветеранами світових воєн.

ПЕРЕПИС ВИКАЗУЄ ПОНАД 150,000,000 НАСЕЛЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Вашингтон. — Бюро Цензу, покінчивши тимчасово обчислення перепису населення з 1950, виказує, що кількість чоловіків, жінок і дітей в континентальних ЗДА. дійшло до 150,520,198. Це є приріст на 19,000,000 від попереднього перепису з 1940 р. У ніякому попередньому десятиріччі не зросло населення в такій кількості. Тимчасово з'явлені

цифри вказують зміни населення в поодиноких стеях. Сейт Каліфорнія, що до населення, займає тепер друге місце після Нью Йорку, хоч перед тим був на п'ятому. Третє місце займає Пенсильванія, замість другого, як було давніше. Деякі стеї втратили кількість людей. Внаслідок таких змін прийде зміна числа конгресменів з деяких стеїв.

50 БІЛІОНІВ ВИДАНО НА ОЗБРО- ЄННЯ ЗА ЧОТИРИ РОКИ

Вашингтон. — Департамент оборони зладив загальні обчислення витрат на озброєння Злучених Держав і прийшов до висновку, що впродовж останніх чотирьох „мирних“ років ці витрати досягнули цифри \$50,000,000,000. Тепер президент домагається додаткових десяти білліонів з нагоди війни в Кореї. Коли Конгрес буде дискутувати над новими витратами, то застануться теж над давніми. Тоді уряд муситиме вислати, чому є тільки нестача в устаткуванні всіх трьох ділянок збройних сил. Найбільше звертають увагу на це, що продукція найновіших родів зброї щойно почалася хоч фонди були ухвалені вже давніше.

В АМЕРИЦІ

- Заборонили експорт до Китаю усіх американських товарів. Департамент торгівлі заявив, що відкликає всі дозволи на вивіз до китайських комуністів.
- Замовлено на доз. \$3,000,000 за військ. днів підписала команда армії. Головний видаток іде на нові літаки.
- Диван королеви Марії, дарований їй ім'ям Канади організацією Дочок Імперії, повернуто назад до Канади. Його хоче відкупити на власність Канади та сама організація з народних складок за сто тисяч доларів.
- Скорофисували комуністичні рекорди Техасу під час ревізії в комуністичній квартирі в місті Гостон 18 липня. Рекорди обіймають імена 100,000 осіб зі стеї Техас, які мали підписати „петицію миру“ пошпориючи комуністами.
- Пакоти Коре можна вислати до Югославії, як про це повідомляє управа КАРЕ з Нью Йорку. Пакети не підлягають оплаті мита.

Найближчих десять днів можуть вирішити вибух світової війни

Вашингтон, 23 липня. — Третя Світова Війна може вибухнути в найближчих десяти днях, як що російська субмарина спробувала б напасти на американські транспортні, які находяться тепер на повному морю в дорозі до Кореї. Нервозність серед високих урядовців і військових командантів збільшується тому, що Росія вислала до Кореї свої літаки системи „Як“. Це вказує на можливість нападу російськими субмаринами на американські транспортні. Якщо б тільки одну торпеду випустила російська субмарина, а підчас того втратили життя американські воїни, то повстане домагання, щоб Америка негайно кидала атомові бомби на Кремль. Це може статися саме, впродовж найближчих десяти днів і тому вони такі важливі для майбутності цілого світу. Америка не може вислати належної кількості своїх воєнних кораблів для охорони транспортів, бо не вся воєнна флотія готова до бою. Багато кораблів своїх у різних базах, де вони мусять бути відновлені і поставлені на боевий стопі. Це сталося тому, що внаслідок посиленої пропаганди звернено увагу на втримання в погрібні великих бомбардувальників, а зазедано воєнну флотію, яка, як показується, є необхідна для коної підчас військових транспортів.

КРАЇНИ АТЛАНТИСЬКОГО ПАНТУ ЗБІЛЬШУЮТЬ ОБОРОННІ ЗАХОДИ

Лондон, 24 липня. — Вчора, напередодні чергової конференції Ради Північно-Атлантичного Пакту, що почнеться тут завтра, британський секретар війни, Джан Срейчі, заявив, що головною проблемою країн Атлантичного Пакту є сьогодні негайно перейти від господарської відбудови до практичної розбудови своїх оборонних сил і ресурсів. Він, вправді, не думає, що війна в

ОБМЕЖЕНІ СИЛИ ДЛЯ ВІЙНИ В КОРЕЇ

Нью Йорк. — Військовий критик щоденника Нью Йорк Таймс, Гансон В. Валдвін, зазначає, що внаслідок загальної стратегії Злучених Держав і приходить до висновку, що треба обмежити кількість військ і матеріалів, висланих на війну до Кореї. Це тому, що тут не йдеться про вигру війни в самій Кореї, а про оборону світу перед залізним комунізмом. Де саме зайдуть потреба вжити американських сил в найближчій майбутності для поборювання комунізму, це не з'ясується. Тому Америці треба концентрувати військові сили в мобілізації їх на оборону західної частини світу, на яку кинулися би комуністи — твердить Валдвін.

ЗНОВУ ЗАСІДАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 24 липня. — На цей тиждень заплановано два засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй: одне в справі Кореї, а друге в справі советського бойкоту. На засіданні в справі Кореї, яке відбудеться правдоподібно в четвер, головний промовця мав би бути перше звітником союзного головнокомандуючого, ген. Мек Артура.

ПОМЕР Б. ПРЕМ'ЄР КАНАДИ, МАНЕНЗІ КІНГ

Оттава, 22 липня. — Колишній прем'єр Канади Б. Л. Манензі Кінг, помер у віці 75 літ. Останні дні свого життя він провів у своїм домі у Кінгсмірі, Причиною смерті було запалення легенів. Кінг уступив зі становища прем'єра 15 листопада 1948 р. після 21 років свого урядування. Це був найдовший час, який займав хто-небудь як прем'єр якої-небудь частини британської імперії. Після уступлення зі становища прем'єра Кінг став членом мандат парламентарного посла з провінції Онтаріо. Його наслідник, Луї Сан Лорен, оприлюднив, що похорон Кінга відбудеться на кошт держави в середу.

Президент Франції закликає до створення міжнародної армії

Париж, 24 липня. — Президент Франції, Вінсент Оріол, закликав вчора до створення постійної міжнародної армії, як „гарантії ладу і безпеки“. При цій нагоді він висловився з великим призначенням про акцію Об'єднаних Націй в справі Кореї, надаючи історичного значення їх рішення не поступатись „перед шантажом докананого факту“. Президент Оріол говорив: „Ми поздоровляємо по-яву, хай і пізно, міжнародної армії, якої Франція домагалася вже від давна, що від часів Леона Буржуа, Пуанкаре, Вріянда, аж до найновіших часів, та якої вона домагалася як організованої перманентно“. Першим завданням такої армії завжди було б, по думці президента Оріола, — зупинити агресора, який, — зауважує на кару з боку Об'єднаних Націй, відкидаючи їх посередництво“. Забираючи вперше голос після вибуху війни в Кореї, президент Оріол виступив з найбільшою підтримкою Об'єднаних Націй та в користь їх дальшого скріплення, головна їх повноваження контролювати звичайну і атомову зброю в усіх країнах, по цьому вимагає загальна безпека і мир. При цій нагоді він остерігав французів перед новими ілюзіями неутраляності, яка була злудною в попередніх війнах і яка є виключена в обставинах теперішнього поділу світу на два табори. Не називаючи совет-

ського агресора по імені, президент Оріол недвозначно дав йому до розуміння, що Франція твердо обстоює „колективний спротив проти вської агресії і від першого дня“. У висліді своїх тверджень президент Оріол закликав своїх земляків, щоб більше об'єдналися доклади республіки та дати максимальну підтримку Об'єднаним Націям в боротьбі проти агресії, теперішньої і коної майбутньої.

БАЧИЛИ СУБМАРИНУ КОЛО КАНАДИ

Ст. Джан, в Новій Фунландії. — Капітан одного чужинного рибачього судна звітливо, що бачив російську субмарину коло Нової Фунландії 12 липня. Про це пише в недільному виданні тижневика Сондей Геральд. Коли субмарина побачила судно, вона якійсь пірнула, пише газета. Подібні вісті дістала теж розвідна служба воєнної моринарки.

СОВЕТСЬКИЙ „ДЕНЬ ФЛОТИ“ ПІД ЗНАКОМ ВОЄННОЇ ПІДГОТОВКИ

Москва, 24 липня. — Вчорашнє святкування в Советському Союзі „Дня Флоти“ стоїло під знаком дальшої советської підготовки до агресивної війни, яка вже почалася в Кореї. В цілій советській пресі відмічується „особисте заінтересування товариша Сталіна, комуністичної партії і советського народу“ збільшенням сили і воєнної готовності советської флоти, виправдовуючи це „воєнною підготовкою англо-американських імперіалістів“. В статтях з цієї нагоди не подається жадних конкретних даних про стан советської флоти та її розбудову, обходяться всі тільки фразами та гімнами на честь Сталіна. Тільки адмірал Головко стверджує, „Правді“, що протягом останніх десяти років советська флотія „збільшилася сотнями нових першохіпних воєнних кораблів“ адмірал Левченко, в „Красному Флоті“ стверджує, що советська флотія відбудує тепер свої „воєнні вправи“. Американська розвідка стверджує, що на Корейських водах Совети мають около 800 воєнних кораблів, включно з крейсерами та около 80 підводними лодками.

ВІВ'ЯЗУЄТЬСЯ НОВА БИТ- ВА НА ФРОНТІ В РАЙОНІ ТАЙДЖОН

КОМБІНОВАНА АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АВІАЦІЇ І АР-
ТИЛЕРІЇ ЗАВДАЛА ВОРОГОВІ ВЕЛИКИХ ВТРАТ
В ЛЮДЯХ І МАТЕРІАЛІ

Токіо, 24 липня. — Фронтіві звідомлення з Кореї вказують, що на фронті в районі Тайджон, здобутої недавно червоними іррегулярної столиці уряду Корейської Республіки, вив'язується нова велика битва, до якої червоні кидують нові підкріплення та масову зброю, зокрема танки. Вчора і сьогодні вранці в цьому районі, зокрема здовж шляху на південний схід від Тайджон, червоні наступали великими силами, але з великими втратами для них були відбиті комбінованою акцією американської авіації і сухопутної оборони. Стверджується, що червоні ввели в дію нові полки, правдоподібно в пошукуванні „слабого місця“ в американському фронті, щоб там зачати знову генеральний наступ. Всі спроби червоного наступу були відбиті, при чому велика кількість червоних танків була знищена американською авіацією або новою піхотною зброєю, зокрема новими 3,5-інчовими ракетами. Червоні пригтовляють генеральний наступ проти американської Першої Кавалерійської Дивізії, якою заступлено на передових позиціях 24-ту Піхотну Дивізію. Під час вчорашніх боїв знищено около 12 важких ворожих танків. В останній хвилині відбувається артилерійський двобій, як ворог намагається підняти під фронт нові сили, а американці закріплюють зайняті позиції. Авіація не заважаючи на несприятливу погоду, продовжувала свої дії теж в заплілі ворога, головню проти комуністичних полук.

Берлін, 24 липня. — Контрольована західними альянтами німецька преса повідомляла, що Совети почали в своїй зоні Німеччини формувати перші відділи німецьких повітряних сил, подібно як уже організували сухопутні і морські. Зорганізовані цілком на військовий лад, вони називаються „повітряною поліцією“.

СОВЕТИ ОРГАНІЗУЮТЬ АВІАЦІЮ В СХІДНІЙ НІМЕЧчині

Берлін, 24 липня. — Контрольована західними альянтами німецька преса повідомляла, що Совети почали в своїй зоні Німеччини формувати перші відділи німецьких повітряних сил, подібно як уже організували сухопутні і морські. Зорганізовані цілком на військовий лад, вони називаються „повітряною поліцією“.

Токіо, 24 липня. — Головна квартира ген. Мек Артура вчора офіційно повідомила, що командант героїчної 24-ї Піхотної Дивізії, ген. Вільям Ф. Дін, „пропав без вісті“ під час боїв за тимчасову столицю південно-корейського уряду, Тайджон. Сьогодні вранці адютант пропавшого команданта, лейтенант Артур Кларк, приніс ві-

ОЧІКУЄТЬСЯ ЩАСЛИВОГО ПОВОРОТУ ГЕН. ДІНА

Токіо, 24 липня. — Головна квартира ген. Мек Артура вчора офіційно повідомила, що командант героїчної 24-ї Піхотної Дивізії, ген. Вільям Ф. Дін, „пропав без вісті“ під час боїв за тимчасову столицю південно-корейського уряду, Тайджон. Сьогодні вранці адютант пропавшого команданта, лейтенант Артур Кларк, приніс ві-

БЕЗПОСЕРЕДНЯ ЗАГРОЗА ЧЕР- ВОНОЇ ІНВАЗІЇ НА ФОРМОЗУ

Тайпей, 24 липня. — Китайські комуністи почали вчора атаку на острів Квімої, що його вважається ключевим оборонним форпостом Формози та який є важливою морською і повітряною базою національного Китаю. Атаку на Квімої, від-

В СВІТІ

- Совети почали заливати австрійський ринок своїми миломартині продуктами, імпортованими без заплачення належного мита, або виробленими в Австрії, але без заплачення податку.
- На зібранні п'ятиколонних друзів миру в Лондоні, прихильники Фашистського Союзу сері Освальда Мослі розкидали проти-російські летючі, що їх „друзі миру“ дерли на шматки.
- В Німеччині створено „Незалежну Комуністичну Партію“ з ініціативи около 100 „нищених“ за неслухняність Москви колишніх комуністичних лідерів.
- Кавалерійська Дивізія, що тепер зайняла передові позиції на фронті проти червоних в Кореї, не має, правдоподібно, ані одного коня; вона тільки називається кавалерійською, але своїм характером і впродовж значальною модерною піхотною дивізією, з відповідною кількістю транспортних і панцерних автомашин.
- Англіська преса в останньому поділа багато ілюстрованих повідомлень про виступи української танцювальних груп в Манчестерському повіті.

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA: \$10.00 One year
\$5.25 Six months
\$2.75 Three months

SUBSCRIPTION RATES: \$10.00 One year
\$5.25 Six months
\$2.75 Three months

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК ПОЧИНАТИ, ТО Й КІНЧИТИ

Американці, визначні люди і звичайні, мають добрий звичай забирати в пресі голос в різних актуальних справах та висказувати свої думки щодо політичних, релігійних, економічних і тим подібних проблем, зв'язаних з якоюсь важкою подією. До важких подій треба тепер зарахувати війну в Кореї, безпосереднім наслідком якої є страх перед світовою війною. Саме про це й пишуть тепер американці дуже багато. Одним з голосів про цю справу є стаття П. Вірера, поміщена в Нью Йорк Геральд Трибюн з 21 липня п. н. "Тридцять днів для врятування миру". Ця проблема, яку порушив цей письменник і професор європейської та російської історії в Манхатт Галіок Каледж, є важна, а думки автора цікаві, пізнати вже по тім, що одночасно поміщено в редакційній статті коментар на ці думки.

Проф. Вірек признається, що він, "ляментує", коли звертає увагу, що то буде з європейською цивілізацією, якби так вихудла Третя світова війна; вона буде цілковито знищена, каже він. Він теж признає, що вона буде знищена і без війни, якщо Сталінові вдасться підбити цілу Європу, а він її певно підб'є, коли Злучені Держави не проголосять ясно й відверто, що підуть війною проти Росії, якщо вона захоче забирати Югославію і Західний Берлін. Проф. Вірек з тої думки, що Сталінові йдеться головню про Європу. Він тільки вдає, що заінтересований в Кореї, так, як той борець, що вдаряє противника лівою рукою тільки на те, щоб відвернути його увагу від правої, яка вже готова до рішального удару. Ліва рука Сталіна є в Кореї, чи взагалі в Азії, але права — в Європі.

Наступ в Європі зачне Сталін від Югославії, або від Західного Берліна, або й від обох одночасно. Це вже означало б світову війну і світову руйну, а щоб так не сталося, Вірек пропонує, щоб Злучені Держави вже тепер, і то найдалі до 30 днів, проголосили, щоб якби так сталося, вони рішені на війну з червоними диктаторами на Кремлі, себто, що тоді війна Злучених Держав з Росією неминуха. Вірек переконує, що як тільки Росія не буде зачиняла війни, якби була знала, що Америка піде проти нього, так не відважиться на війну з Злученими Державами теж і Сталін, якщо певно знає, що до такої війни дійсно прийде. Так думає Вірек врятувати Європу від нової війни і знищення її цивілізації.

Як слушно завважує "Геральд Трибюн", президент Труман заявив дуже ясно, що нова советська агресія означає війну Америки з Росією. Ця гарантія відноситься теж і до нападу на Югославію та Західний Берлін, тим більше, що якраз про ті два "слабкі місця" в Європі було найбільше мови перед виголошенням послання президента в Конгресі. Отже гарантія, якої Вірек домагається; уже є. Так що з цього? Чи це вже є врятування миру і цивілізації в Європі? Чи це є ця розв'язка, на яку ждуть сотні мільйонів людей, які мучаться під варварськими комуністичними режимами? Чи за ціну хвилиної передішки треба американським воїнам тепер проливати кров в Кореї, яка й так малою варто як для Сталіна, так і для Злучених Держав? Чи на таку розв'язку треба видавати Америці дальші десятки біліонів доларів і переводити нову тотальну мобілізацію?

Нам здається, що тепер не пора на ніякі "аларми", а тільки на холодний і розважний але остаточний розрахунок з комуністичною тиранією та з кремлівсько-московським варварством і імперіалізмом. Інакше — цивілізація пропаде й варварство переможе.

„ЄЖОВЩИНА“

(Уривок з автобіографічних матеріалів).

— Боже, Боже!!! Чим я тепер відпокутую страшну провинку своєї байдужості!!! Чим? Сльозами? Ха-ха-ха! Сльозами! Тим дешевеньким викупом, що є все наготові в лукавого покоління Еви на свій випадок життя?...

А мій обов'язок наказував не роздумувати, не вагати наперед вислідів своїх вчинків, а — діяти! Я мусила покинути роботу, родину, мусила їздити скрізь і добиватися, плакати, благати, вимагати, навіть продавати душу! А як — ні, то розділити його долю!!! Діти? Діти мали такі самі обов'язки, хоч ще не розуміли їх!

І тепер мій обов'язок наказував мені зрестися сподіваних змін для себе, забути небезпеки непевної подорожі, не

ПРЕЗИДЕНТ ПРО НАПАД НА Корею

Звернення президента Гері С. Трумана до Конгресу з дня 19 липня 1950 р. вважають загально важливим історичним документом. Воно обіймає 5,500 слів і в першу чергу звітує про положення Кореї і дії Злучених Держав в порозумінні з Об'єднаними Націями. Президент не тільки пригадує події, але й подає причини, які дали притоку до різних дій. Теж не закриває хто є винуватцем агресії і тим дає підставу до осуду історію тих осіб і країн, які полагали засади міжнародного права і Чартеру Об'єднаних Націй. Президент згадав багато різних важливих справ, що розміри малої статті не вистачили б для цього матеріалу. Тому обмежимося до найголовнішої справи, себто висвітлення у справі Кореї. Це висвітлення таке:

В год. 4 ранку в неділю 25 червня 1950 р. — корейський час — збройні сили, які знаходилися в Кореї на північ від 38 географічного рівноліжника, напали на (південну) Республіку Корею. Ця республіка була встановлена як незалежна держава в серпні 1948 р. на підставі вільного голосування, переведеного під опікою Об'єднаних Націй. Початковою республіка мала обіймати цілу країну, однак Советський Союз, який зайняв північну частину країни поза 38 рівноліжника, не згодився на те, щоб Злучені Держави Америки і більшість країн, приналежних до О. Н. признали Республіку Корею і хотіли допустити її члени О. Н., але Росія на те не згодилася.

Один день перед нападом давніше наставлена Комісія О. Н. для справ Кореї починила свою чергову обідку і ствердила, що армія Республіки Кореї була організована для оборони. Комісія заявила, що ця армія не мала важкої зброї для атаки. Дня 25 червня, в кілька годин після інвазії, комісія вислала звіт до О. Н., що напад з півночі прийшов без остерогі і без провокації. Тому атака на Республіку Кореї є звичайним вивозом, зверненням проти засад Чартеру О. Н.

Через те зайшла потреба наглого діяння. На прохання ЗДА Рада Безпеки О. Н. зішлася в Нью Йорку вже в 2 год. пополуночі в неділю 25-го червня, отже зараз по атаці на Корею. На цьому засіданні Рада ухвалила резолюцію з зазивом до негайного стримання всяких ворожих кроків з відповідною загрозою за непослух. На засіданні не було представників Советського Союзу і советський уряд відмовився підтримати резолюцію.

— Сусідко, чи ви дома? — почувла я голос Федора під вікном.

— Дома. А що?

До мене приступає сусід і, озирнувшись по сторонах, говорить приглушеним голосом: — Я прийшов вам сказати, що в місті почалися розстріли всіх підозрілих... Вітайте! Вітайте з міста, або принаймні з мешканців! Подивіться, — показав рукою на червоні заграви, що виднілися в різних кінцях міста, — це палять документи в НКВД, в міліції і у всіх інших установах... Я чув, що в НКВД були заготовлені списки на „ліквідацію“ всіх родин заарештованих і всіх тих, хто був бодай коротко ув'язнений... Але в останній момент хтось через неуважність, а може й навмисне, вкинув ці списки в огонь... Тепер доляють тих, кого пам'ятають.

Тут Федір починає мені перелічувати знайомих друзів, що забрали в НКВД, кого застрілили на вулиці, атеїстів і кого розстріляли у власному помешканні.

— Вам загрожує страшна небезпека!... Кажу ще раз: тікайте!

У РОКОВИНИ ВІДСТУПУ УГА ЗА ЗБРУЧ

„Ой та замурилися Стрильці Сичові, Як Збруч річку проходили...“ (Роман Купчинський)

„Чого вони властиво мали журитися, коли чейже переходили тільки з одного куска української землі на другий? Та ще й мали пожитися з другою українською армією і разом воювати проти большевиків?“

Такі філософські сумніви під власною адресою висловлював нам з усмішкою недовірливий сам автор цієї пісні, доказуючи ними ту прикметну рису всіх інтелігентних людей, якою є почуття гумору. Очевидно, що кожний із нас, дивлячись на свої слова і діла, аперіор 30-ти з ганком років, може висловити не один сумнів. Молодецький Усусуєвський поет-композитор переживав тоді історичні українські дні так, як їх переживали всі галицькі уроженці, що бачили програшу свого визвольницького зриву проти Польщі. Гасло „через Київ на Львів“ було гаслом політично мудрим: воно обов'язує по нинішній день постігати, що засадою кожної національної (державної) політики є зосереджування головної енергії на центральних, найважливіших для нації (держави) потребах.

Але сьогодні і тоді і завжди обов'язував мешканців о-країн — боронити ці о-країни рідної землі найрішучіше перед найбільшим наступом сусідніх культурницьких впливів і політичних зазіхань. Тому мешканці всіх о-країн всіх великих етнічних територій були і є завжди найтугіші: французькі ельзатці й лотаринці, польські познанці, німецькі південні тирольці. Тутими стали впродовж сторіч мешканці західних о-країн великої української землі. Шістьох років польонізаційного натиску не в силі були приспати вірності вірванню батьків не тільки в галичан між Сяном і Збручем, але й на Засянні і на Лемківщині і на Холмщині та Підляшші. І треба було аж софистського „визвольництва“, щоб отих найтугіших оборонців найдалі на захід висунених українських фортець — безпо-

зом з іншими вільними народами, глядіть на нову добу у світових справах. Ми хочемо мати світ, в якому всі народи могли б жити в мирі і на волі. Ми підемо цим шляхом з вагою і вірою, бо в наших серцях горить вогонь волі. Ми воюємо за свободу й мир — з Божою допомогою нам пощастить, заявив през. Труман у своїх кінцевих словах.

В цьому моменті нашої розгубленості здалека доноситься зловіщий гул... Літаки! Я вперше від початку війни почувала страх.

— Тікаймо! — кричу до матері. — Тікаймо!

Як стоїмо, так пускаємось бігти. Починають ревіти опізнені сирени!... Добре, що мешкаємо майже на краю міста, і нам лишається кілька кварталів, щоб вибігти в поле. Але не добігаємо навіть половини дороги, як гул чується просто над нами. Ми падаємо під якийсь паркан, тісно притулюючись одне до одного. В повітрі роздається різкий свист, а за ним потужні вибухи кількох розірваних бомб. Земля глухо гуде і колишеться. По хвилині перерви атака починається наново ще з більшою силою.

Я тулю голівки переляканих дітей до своїх грудей і думаю тільки про одне: як смерть, то нехай для всіх зразу!...

Нарешті бомбардування припинилося, літаки відлетіли, а ми все ще лежимо, боючись поворохнутися, і не віримо,

українських очей організували спротив і мобілізували проти-український фронт). Проте, при всіх тих хибках, переворот 1. листопада був справжнім, дійсним, військово зразково переведеним переворотом, перейняття влади у Львові й усіх стало доказом великої української зрілості, організації Української Галицької Армії дала у висліді дійсну, регулярну, з дисципліновану військову силу. І тому нічого дивуватися, що „зажурлилися“ відступаючи за Збруч Стрильці,

„що стільки народу лягло за свободу, а вистави не було сили...“

Були б журлилися ще більше, як би були прочували, що в „чотирукотинку-смерті“ загине Українська Галицька Армія, що гасло „через Київ на Львів“ залишається до нинішнього дня лише гаслом, із котрого глумиться дійсність, яка об'єднала Київ і Львів одною соборницькою трагедією. І ніби проблема є та сама і доля народу де-де гірша, як була навіть у днях від 16 до 22 липня 1919 року, коли не один воєк УГА оглядався на набручанському мості назад. А все ж — інші часи, інші світовідчуження, інший підхід, навіть в того самого автора стрілецької пісні. Думає він тоді про Львів, про Варшаву. І мріяв:

„Вороніть же ті Огнівки Сичові, Запрохотіть тоді Варшаву...“

Так було тоді, а сьогодні думаємо про цілий Схід Європи, який нині є арсеналом зброї всього світу, а завтра буде — яким? Чи знову виринуть Денікінські марева, чи знову повстануть, як не воєнні то політичні „чотирукотинки смерті“? В усякому разі рефлексії, що їх викликає пісня мого приятеля, не є веселі: ані щодо минулого, ані щодо майбутнього.

Uncle Sam Says

The U. S. Savings Bonds "Independence Drive" opening May 15 will carry your independence theme: "Save for Your Independence." The Liberty Bell, symbol of political independence, will once more ring out, suggesting that you plan NOW to buy more U. S. Savings Bonds — to better equip yourself for a secure and comfortable future. There are three simple ways to buy Savings Bonds — enroll for the Payroll Savings Plan where you get it automatically, the Bond-A-Month Plan at your bank, or cash purchases at your bank or post office.

Над містом стояла зловіща заграва. Море полум'я коливалось, переливалось під подувами вітру і набирало різних відтінків у вечірніх сутінках. Раптом на краю міста почав здійматися вгору новий пожеж, цілком неподібний до інших. Полум'я билося яскраво і потужно, не змишане з димом.

— В'язниці горять! В'язниці! Обливи! Обливи! Тільки від бензину є такий вогонь!... — кричали з жахом перехожі.

Я глянула в ту сторону, потім перевела погляд на свекруху і закричала: — Не знаю, що більше потрясло мною: чи вигляд палаючої могили з сотнями живих людей, чи невільне порівняння з іншою в'язницею... чи божевільний вигляд матері. Вона була така страшна, як виходець з'пекла: з безтатними очима і широко розкритим ротом ковтала повітря, мов риба викінена на суші, а старечі руки конвульсійно рвали комір блузки.

ВСПИНАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

